

PROF. DR HAB. N.MED. LIDIA RUTKOWSKA - SAK
KLINIKA I POLIKLINIKA REUMATOLOGII WIEKU ROZWOJOWEGO
NARODOWEGO INSTYTUTU GERIATRII, REUMATOLOGII I REHABILITACJI
Ul. Spartańska 1, 02-637 Warszawa
e-mail: lidia.rutkowska-sak@spartanska.pl
tel.: 501 047 990

Warszawa, dnia 15 sierpnia 2023r.

RECENZJA W POSTĘPOWANIU O NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO PANU DR KRZYSZTOFOWI WÓJCIKOWI

Moim zadaniem, jako recenzenta, jest ocena osiągnięć naukowych dr Krzysztofa Wójcika w zakresie spełnienia kryteriów nadania stopnia doktora habilitowanego, w przebiegu postępowania o nadanie tego stopnia w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne, zgodnie z § 219 ust.1 pkt.2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023r. poz. 742, 1088, 1234),

Wniosek został złożony prawidłowo. Zawiera:

- Dane osobowe wnioskodawcy
- Kopię dyplomu uzyskania stopnia naukowego doktora nauk biologicznych w zakresie biofizyki
- Autoreferat
- Wykaz opublikowanych prac naukowych przed i po uzyskaniu stopnia doktora
- Wykaz osiągnięć naukowych przed i po uzyskaniu stopnia doktora
- Analizę bibliometryczną
- Oświadczenia, zawierające m.in. zgody współautorów publikacji na ich wykorzystanie przez dr Krzysztofa Wójcika w postępowaniu o nadanie mu stopnia naukowego doktora habilitowanego

Zgodnie w ustawowymi uwarunkowaniami kandydat na stopień doktora habilitowanego powinien mieć:

1. osiągnięcie naukowe, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny
2. istotną aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

OGÓLNE DANE O WNIOSKODAWCY.

Krzysztof Wójcik urodził się 17.07.1979r. w Pyrzycach.

W 2003r. otrzymał dyplom magistra biotechnologii , ze specjalizacją biofizyka, na Wydziale Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (UJ).

W 2007r. otrzymał dyplom lekarza na Wydziale Lekarskim Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego (CMUJ).

W 2014r. uzyskał specjalizację z chorób wewnętrznych, a w 2020r. specjalizację z immunologii klinicznej.

W 2015r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk biologicznych w zakresie biofizyki, nadany uchwałą Rady Wydziału Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ na podstawie rozprawy doktorskiej pt.:

„Wpływ związków wykazujących powinowactwo do DNA na oddziaływanie histonów z kwasem deoksyrybonukleinowym oraz strukturę chromatyny i jądra żywych komórek ludzkich”.

Na początku pracy zawodowej, po odbyciu stażu podyplomowego w szpitalu MSWiA w Krakowie (2007-2008), pracował jako asystent w Wydziałowej Pracowni Biofizyki Komórki na Wydziale Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ (2007-2012) oraz lekarz rezydent w Klinice Alergii i Immunologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie (2009-2014), a następnie jako asystent, starszy asystent i adiunkt w Klinice Alergii i Immunologii /Zakład Alergii, Autoimmunizacji i Nadkrzepliwości, II Katedry Chorób Wewnętrznych im. Prof. Andrzeja Szczeklika CMUJ (przejściowo Szpitala Uniwersyteckiego).

PODSTAWA UBIEGANIA SIĘ O NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO.

Podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przez dr Krzysztofa Wójcika jest cykl powiązanych tematycznie prac, przedstawionych w formie trzech publikacji, zatytułowany:

„Charakterystyka kliniczna chorych z układowymi zapaleniami naczyń związanymi z ANCA oraz opracowanie metod identyfikacji przypadków o najcięższym przebiegu choroby na podstawie danych w ogólnopolskim rejestrze POLVAS”

Publikacje noszące tytuły:

„Clinical characteristics of Polish patients with ANCA-associated vasculitides retrospective analysis of POLVAS registry”

„Subphenotypes of ANCA-associated vasculitis identified by latent class analysis”

„Association of antineutrophil cytoplasmic antibody (ANCA) specificity with the demographic and clinical characteristics of patients with ANCA-associated vasculitides”

zostały opublikowane odpowiednio w Clinical Rheumatology w 2019r. (IF: 2.394), Clinical and Experimental Rheumatology w 2021r. (IF: 4.862) oraz w Polskim Archiwum Medycyny Wewnętrznej w 2022r. (IF: 5.218). Łączny IF – 12, 474.

Wszystkie były wynikiem zespołowych, wielośrodkowych badań, zgromadzonych w rejestrze POLVAS, w którym głównym badaczem (koordynacja zbierania danych w rejestrze, opracowanie koncepcji analiz, przygotowanie danych do analiz, wykonanie obliczeń i analiz statystycznych) oraz pierwszym autorem tekstu był dr Krzysztof Wójcik. POLVAS to Konsorcjum Naukowe Polskiego Rejestru Zapaleń Naczyń, w którym CMUJ jest liderem i kieruje nim prof. Jacek Musiał z II Katedry Chorób Wewnętrznych im. Prof. Andrzeja Szczeklika Wydziału Lekarskiego CMUJ. POLVAS gromadzi retrospektywne i prospektywne dane chorych z układowymi zapaleniami naczyń. W rejestrze POLVAS są w tej chwili dane około 1400 chorych. Dr Krzysztof Wójcik opracował dane części chorych z tego rejestru. To pacjenci z układowymi zapaleniami naczyń związanymi z obecnością autooprzeciwciał przeciwko cytoplazmie granulocytów – AAV [(AAV = ANCA Associated Vasculitis), (ANCA = Association of antineutrophil cytoplasmic antibody)]. Do grupy AAV zaliczane są obecnie trzy rodzaje zapaleń naczyń: ziarniniakowatość z zapaleniem naczyń – GPA

(GPA = granulomatosis with polyangiitis), mikroskopowe zapalenie naczyń – MPA (MPA = microscopic polyangiitis) i eozynofilowa ziarniniakowatość z zapaleniem naczyń – EGPA (EGPA = eosinophilic granulomatosis with polyangiitis).

Choroby te należą do grupy chorób rzadkich.

W badaniach opisanych w publikacjach przedstawiono analizę kliniczną obejmującą manifestację, przebieg i rodzaj czynników ryzyka zgonu u chorych z AAV.

Analizowano dane 625 chorych z 14 ośrodków klinicznych w Polsce. Chorzy z GPA stanowili grupę 66,7% badanych, z MPA – 17%, a z EGPA – 16,3%. Wykazano, że przebieg kliniczny u chorych z GPA ma cięższy przebieg u mężczyzn, a stała terapia nerkozastępcza, zajęcie układu oddechowego i wiek rozpoznania choroby > 65 lat są istotnymi czynnikami ryzyka zgonu. Wśród chorych z MPA czynnikami ryzyka zgonu była stała terapia nerkozastępcza, wiek rozpoznania > 65 lat i zajęcie skóry. Wśród chorych z EGPA przebieg choroby był łagodniejszy i nie obserwowano zgonów.

Przeprowadzone badania umożliwiły metodą ukrytych klas identyfikację subfenotypów AAV i ich charakterystykę kliniczną oraz analizę ryzyka zgonu i schyłkowej niewydolności nerek w ramach poszczególnych podklas AAV (1.

podklasa - z zajęciem górnych dróg oddechowych i zwykle z obecnością autoprzeciwciał przeciw granulocytarnej proteinazie 3; 2. podklasa - z zajęciem nerek i też z obecnością tych autoprzeciwciał; 3. podklasa - z zajęciem nerek i obecnością autoprzeciwciał przeciw granulocytarnej mieloperoksydazie oraz ew. 4. podklasa - z zajęciem wielonarządowym u młodych chorych z GPA, z wysokim wskaźnikiem nawrotów choroby i zgonu).

Wykazano także jednoznacznie, że oznaczanie ANCA jest niezbędne w diagnostyce AAV ponieważ istnieje zależność między ich brakiem lub obecnością a charakterystyką demograficzną i zwłaszcza manifestacją kliniczną, co jest istotne w postępowaniu terapeutycznym.

Zrealizowane osiągnięcia naukowe, stanowią znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny. Opisany cykl prac posiada łącznie IF- 12,474, 310 pkt. MNISW [2. z nich mieszczą się w kwartylu Q2 (w tym 1. w górnym 40. percentylu), 1. w kwartylu Q3]. Zostały opublikowane po uzyskaniu tytułu doktora.

POZOSTAŁE WAŻNE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE

Pozostała tematyka badań dr Krzysztofa Wójcika obejmowała 3 główne kierunki:

1. Nanokomunikacja i jej zastosowanie do celów medycznych.

Badania nad nanokomunikacją obejmowały doświadczalne pomiary wykorzystania zjawiska FRET (Förster Resonance Energy Transfer) do przesyłania informacji na poziomie pojedynczych cząsteczek i pomiar możliwości kierowania przepływu sygnału w różnych kierunkach (routing). Badania dotyczyły także wykorzystania zjawiska BRET (Bioluminescence Resonance Energy Transfer) do przesyłania sygnału oraz zamianę sygnału fluorescencyjnego na impulsy elektryczne przy pomocy cząsteczek rodopsyn jako akceptorów otwierających kanał jonowy pod wpływem wzbudzenia sygnałem FRET. Badano także zagadnienie nanokomunikacji z użyciem fal elektromagnetycznych i potencjalne możliwości zastosowania takich urządzeń do diagnostyki medycznej w infekcjach i zdarzeniach sercowo-naczyniowych. Wyniki tych badań przedstawiono w 5. publikacjach w czasopiśmie:

IEEE Transactions on Nanotechnology, IEEE Transactions on Nanobioscience, IEEE Communications Magazine, Nano Communication Networks, IEEE Access 2020.

2. Pomiar oksydacji białek w surowicy u chorych z zaburzeniami alergicznymi i autoimmunologicznymi.

Narażenie na zanieczyszczenie powietrza stanowi częstą przyczynę reakcji zapalnej i odpowiedzi układu odpornościowego w postaci chorób alergicznych i autoimmunologicznych. W jednym z badań oceniano to narażenie za pomocą wydychanego CO oraz 4 markerów stresu oksydacyjnego w ślinie. Badania wykonywano w czerwcu i w listopadzie. 2 markery i stężenie CO korelowany ze sobą i były zwiększone w bardziej zanieczyszczonym powietrzu w listopadzie. W innym badaniu oceniano stres oksydacyjny w pacjentów z astmą i w zdrowej grupie kontrolnej. Badano dynamikę wytwarzania oksydowanych białek testem z kwasem kumarynborowym w krwi obwodowej i stwierdzono jej zwiększenie u pacjentów z astmą. Wykazano korelacje tej zwiększonej dynamiki z podwyższonymi wskaźnikami procesu zapalnego w krwi obwodowej. Wyniki badań przedstawiono w 2. publikacjach w czasopismach: Journal of Physiology and Pharmacology, Biomedicines.

3. Wpływ związków niekwalencyjnie wiążących się z DNA na strukturę chromatyny. Badano strukturę i rozkład chromatyny w jądrach żywych komórek oraz oddziaływanie białek histonowych z kwasami nukleinowymi. W badaniu wykorzystano komórki HeLa z histonami H1, H2B, H3, H4 wyznakowanymi białkiem zielonej fluorescencji. Badano 2. grupy związków chemicznych różniących się mechanizmem wiązania z DNA: grupa a – wiązanie równoległe do zasad w DNA m.in. daunomycyna (przeciwnowotworowy antybiotyk antracyklinowy) i grupa b - wiązanie w małym rowku podwójnej helisy DNA - 2 toksyczne barwniki. Metodą techniki immunofluorescencyjnej i cytometrii przepływowej wykazano, że związki z grupy antracykliny powodują duże zmiany struktur, rozkładu chromatyny w jądrze i jej agregację oraz zależne od stężenia zahamowanie procesów replikacji i transkrypcji w komórkach; może to być odpowiedzialne za cytotoksyczne działanie daunomycyny. W drugiej grupie dopiero duże stężenie barwników powodowało wyłącznie zahamowanie procesów replikacji i transkrypcji w komórkach. Wyniki badań przedstawiono w 2. publikacjach w czasopismach: Cancer Biology & Therapy, Cytometry Part A.

Siedem z przedstawionych dziewięciu prac, innych niż ujęte w podstawie ubiegania się o tytuł doktora habilitowanego, zostały opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora.

Ale to nie cały dorobek bibliograficzny Kandydata .Publikacje naukowe doktora Krzysztofa Wójcika w okresie 20-letniej pracy zawodowej na UJ, w tym 16-letniej jako lekarza, świadczą o szerokim aspekcie zainteresowań Kandydata. Ogółem opublikował 9 prac przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora i 21 po uzyskaniu tego stopnia. Praca naukowa Kandydata, poza głównym nurtem badań i obecnie omawianym osiągnięciem naukowym, zamyka się opublikowaniem 23 prac oryginalnych, 2 opisów przypadków, 5 pozostałych prac oraz 8 wystąpień i 15 doniesień zjazdowych w kraju i zagranicą.

W okresie przed nadaniem stopnia doktora dr Krzysztof Wójcik opublikował 5 prac oryginalnych (łączny IF – 18,48, Q1 – 1), w 2. był głównym autorem oraz 2 opisy przypadków (jeden z nich IF – 0,153).

W ciągu 8 lat po uzyskaniu stopnia doktora opublikował 18 prac oryginalnych (łączny IF – 87,396, Q1 – 6), w 5. był głównym lub równorzędnym autorem.

Dało to ogółem 106,029 pkt. IF Liczba publikacji w czasopismach należących do Q1 ogółem – 7, IH – 10. Liczba cytowań bez autocytowań (wszystkie publikacje) – 263, a z autocytowaniami – 295. Wszystkie publikacje mają razem 118, 505 pkt. IF.

INNA ISTOTNA WIELOOŚRODKOWA, W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGRANICZNA, AKTYWNOŚĆ NAUKOWA, STAŻE NAUKOWE, DOSWIADCZENIE W KIEROWANIU ZESPOLAMI BADAWCZYMI

W dorobku naukowym dr Krzysztofa Wójcika należy podkreślić skupienie się głównie na pracy nad zapaleniem naczyń. Rzadkie występowanie tych chorób wymaga danych z bardzo wielu ośrodków. Dr Krzysztof. Wójcik pracuje naukowo w Klinice kierującej rejestrem POLVAS i ma znaczącą rolę w tworzeniu tego rejestru.

a) Klinika ta jest członkiem Europejskiej Sieci Referencyjnej RITA (sieć wielu międzynarodowych ośrodków prowadzących takie rejestry), a dr Krzysztof Wójcik – jednym z jej przedstawicieli

b) Dr Krzysztof Wójcik z innymi przedstawicielami z Kliniki został zaproszony z ramienia RITA do współpracy w eksperckiej grupie Europejskiego Towarzystwa Zapalenia Naczyń nad projektem FAIRVASC. Projekt skupia czołowych naukowców, klinicystów i organizacje pacjentów, a dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii semantycznych pozwoli na scalenie rejestrów zapaleń naczyń w całej Europie. Duży zbiór danych pozwoli na dokładną analizę tych chorób i wyodrębnienie markerów genetycznych, fizycznych itp., które pomogą w personalizacji leczenia tych bardzo groźnych dla zdrowia i życia chorób

c) Kandydat odbył 4.-miesięczny staż naukowy w ramach Programu Sokrates – Erasmus w Uniwersytecie w Amsterdamie (Swammererdam Institute for Life Sciences)

d) W latach 2020 – 2022 brał udział w pracach EUVAS Vasculitis Registry Working Group nad zdefiniowaniem modelowego zakresu danych gromadzonych w europejskich rejestrach

e) Kandydat uczestniczy także w pracach nieformalnej międzynarodowej interdyscyplinarnej grupy badawczej (Polska, Niemcy, Portugalia, 2 ośrodki - Hiszpania) pod kierunkiem dr Pawła Kułakowskiego z Katedry Telekomunikacji Akademii Górniczo-Hutniczej, nad nanokomunikacją w diagnostyce i leczeniu zdarzeń sercowo-naczyniowych. Dotychczas opracowano system globalnej architektury sieciowej nanowęzłów z biosensorykami do diagnostyki zaburzeń przepływu krwi w tętnicach i aktywacji bioaktywatorów do leczenia tych zdarzeń. Opracowanie wyników pracy przyjęto do publikacji.

f) Był członkiem komitetu naukowego konferencji w Krakowie w 2009r. oraz w Dublinie w 2022r.

g) Uczestniczył bądź uczestniczy ponadto w 5-ciu projektach badawczych, w tym w 4 jako wykonawca, a w 1 jako kierownik projektu. Cztery projekty finansowane są przez Narodowe Centrum Nauki, 1 jest Polsko-Szwajcarskim projektem badawczym

h) Był recenzentem 2 publikacji w zagranicznych czasopismach naukowych: Life i Advances in Therapy

Doktor Krzysztof Wójcik jest członkiem Towarzystwa Internistów Polskich i European Vasculitis Society.

Przedstawione dane bibliograficzne i współpraca naukowa świadczą o tym, że po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Krzysztof Wójcik w znaczącym zakresie powiększył swój dorobek naukowy i publikacyjny. Kandydat posiada doświadczenie w prowadzeniu prac badawczych wspólnie z zespołami badawczymi polskich i zagranicznych instytucji naukowych.

OSIĄGNIĘCIA W OPIECE NAUKOWEJ

Doktor Krzysztof Wójcik w latach 2016 – 2019 był opiekunem i koordynatorem Studenckiego Koła Naukowego przy Oddziale Alergii i Immunologii II Katedry Chorób Wewnętrznych CMUJ.

OSIĄGNIĘCIA W DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ

Kandydat organizuje kursy i prowadzi seminaria na Wydziale Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ dla studentów kierunku Biofizyka, Biotechnologia oraz Chemia Biologiczna. Prowadzi również wykłady na Wydziale Lekarskim CMUJ dla studentów kierunku lekarskiego i pielęgniarstwa oraz studentów medycyny Szkoły Medycznej dla Obcokrajowców CMUJ z propedeutyki interny, alergologii i immunologii oraz angiologii.

OSIĄGNIĘCIA ORGANIZACYJNE

Dr Krzysztof Wójcik zajmował się koordynacją działań mających na celu powstanie i działalność konsorcjum POLVAS (przygotowanie i uzgodnienie zapisów umowy konsorcjum oraz wniosku o uzyskanie zgody Głównego Inspektora Danych Osobowych na prowadzenie rejestru POLVAS), a także obecnie organizuje cykliczne spotkania konsorcjum.

PODSUMOWANIE

Po zapoznaniu się ze złożonym wnioskiem i załącznikami stwierdzam, że całokształt dorobku naukowo – badawczego, bibliograficznego i dydaktycznego, a także osiągnięć w zakresie kształcenia kadry naukowej oraz działalności dydaktycznej i organizacyjnej dr Krzysztofa Wójcika spełnia wszystkie warunki w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Z tego powodu w pełni popieram wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne doktorowi Krzysztofowi Wójcikowi.

